

Försäljning av kalk för jord- och trädgårdsbruk, sjöar, vattendrag och skog

2000

MI1003

Innehåll

SCBDOK 3.0	
0 Allmänna uppgifter 0.1 Ämnesområde 0.2 Statistikområde 0.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik 0.4 Ansvarig 0.5 Producent 0.6 Uppgiftsskyldighet 0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter 0.8 Gallringsföreskrifter 0.9 EU-reglering 0.10 Syfte och historik 0.11 Statistik användning 0.12 Uppläggning och genomförande 0.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar	1 Innehållsöversikt 1.1 Observationsstorheter 1.2 Statistiska målstorheter 1.3 Utflöden: statistik och mikrodata 1.4 Dokumentation och metadata
2 Uppgiftsinsamling 2.1 Ram och ramförfarande 2.2 Urvalsförfarande 2.3 Mätinstrument 2.4 Insamlingsförfarande 2.5 Databeredning	3 Slutliga Observationsregister 3.1 Produktionsversioner 3.2 Arkiveringsversioner 3.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången
4 Statistisk bearbetning och redovisning 4.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler 4.2 Redovisningsförfaranden	5 Databehandlingssystem (*) 5.1 Systemöversikt och systemflöde 5.2 Bearbetningar 5.3 Databasmodell 5.4 Databastabeller och övriga datamängder 5.5 Databastillbehör 5.6 Rapporter 5.7 Säkerhetsrutiner
6 Loggbok (*)	

(*) Avsnitten 5 och 6 används endast för internt bruk. Saknar innehåll i denna version av dokumentationen

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Miljö

0.2 Statistikområde

Gödselmedel och kalk

0.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Ja

0.4 Ansvarig

Statistiska centralbyrån
Programmet för Miljöstatistik
Box 24 300, 104 51 Stockholm
Kontaktperson: Rolf Adolfsson
Telefon: 08-506 945 62
Telefax: 08-506 947 63
e-post: rolf.adolfsson@scb.se

0.5 Producent

Se ansvarig!

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger ej

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100)

0.8 Gallringsföreskrifter

Inga gallringsföreskrifter

0.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering från EUROSTAT

0.10 Syfte och historik

Produkten ingår i den löpande statistiken över jordbrukets gödselmedelsanvändning. Regionala försäljningsuppgifter för kalk finns sedan början av 1950-talet. I mitten av 1980-talet övertog SCB statistikansvaret från Kungliga skogs- och lantbruksakademien. Fr.o.m. 1991 produceras statistiken vid Programmet för Miljöstatistik.

Statistiken ska belysa den regionala kalkanvändningen för olika ändamål, främst jordbruket men även sjö- och skogskalkningen och kontinuerligt följa utvecklingen.

0.11 Statistikanvändning

Statistikens användare är främst:

- Jordbruksverket för att följa kalkanvändningen i stort inom jordbruket,
- Länsstyrelser och andra regionala organ för att följa kalkanvändningen regionalt,
- Naturvårdsverket för att bl.a. följa sjökalkningens effekter,
- Branschorganisationer och marknadsaktörer för att följa kalkanvändningens utveckling.

0.12 Uppläggning och genomförande

I samråd med branschen aktualiseras SCB:s register över cirka 20 företag av betydelse som handlar med kalk. Postenkät skickas ut i februari, varefter registrering, kontroll och komplettering genomförs. Publicering av resultaten sker enligt planerna i juni.

Tidsplan

Förnyelse av enkäter, beställning av tryck, aktualisering av ramen	Början av februari
Uppgiftsinsamling	Enkät skickas ut i februari, kompletteringar kan i vissa fall ske in i maj månad.
Bearbetning	Så snart enkäterna börjar komma in, fram till i maj-juni.
Tryckning	Slutet av maj
Publicering	Enligt planen 15:e juni
Arkivering	Cirka tre år efter produktionsåret

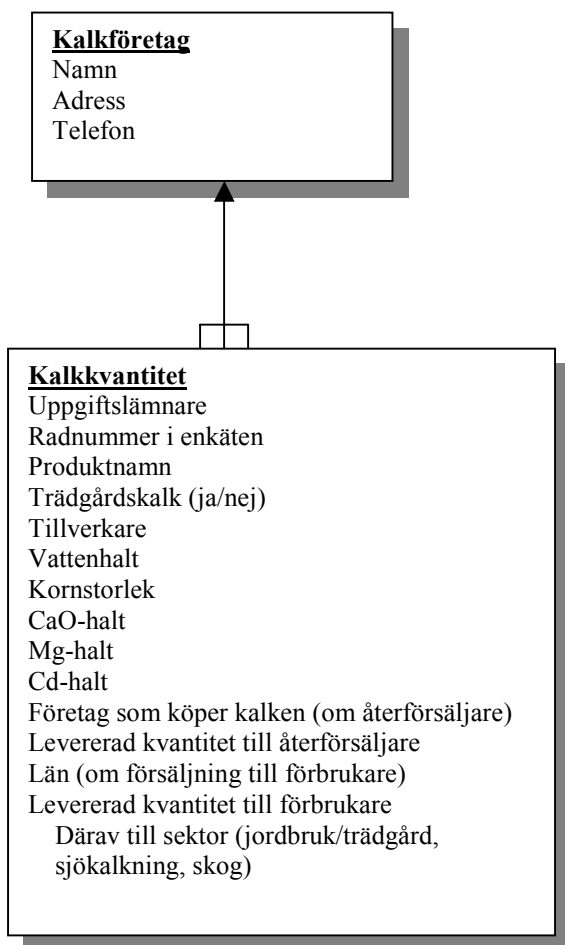
0.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Undersökningens målobjekt är större producenter, återförsäljare och importörer av kalk, samt försålda kalkkvantiteter.

1.2 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheterna är mängden försåld handelsvara, kalciumoxid och magnesium inom de tre sektorerna jord- och trädgårdsbruk, kalkning av sjöar och vattendrag samt skogskalkning. Från 1999 är även mängden kadmium föremål för undersökning.

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Stora tillverkare, grossister och importörer av kalk	Län, sektorer (jordbruk och trädgård, sjöar och vattendrag, samt skog), samt kalkprodukter.	Försåld handelsvara, CaO, magnesium	Totalmängd
”	Län	Försåld CaO till jordbruket per åkerareal	Medelvärde

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Publicering sker i Statistiskt meddelande (SM) och i Sveriges Statistiska databaser (SSD). Vissa tabeller ingår också i Jordbruksstatistisk årsbok.

1.4 Dokumentation och metadata

Dokumentation som uppdateras årligen finns tillgänglig i SM och i Beskrivning av statistiken (produktbeskrivning).

Se vidare PM A/LA 1991:14 (finns en uppdaterad version juli 1993), Försäljning av kalk 1990, dokumentation av undersökningen, Jörgen Svensson, vilken inkluderar bilagor med bl a kodningsanvisningar och schablonvärden. Det ingår även en orientering om kalk och kalkning.

Det finns även ett arbetsmaterial i form av ett PM (Rolf Adolfsson) som i detalj och med sekretessbelagda uppgifter beskriver granskningsarbetet.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Ramen är skapad av SCB i samråd med branschen och består av en förteckning där ramelementen är de större producenterna, återförsäljarna och importörerna av kalk till tre sektorer, totalt cirka 20 företag. Kontaktvägen till ramelementen är i första hand postadress, även telefonnummer används vid eventuell uppföljning. Uppgiftslämnare är kontaktpersoner hos företagen.

Utanför ramen har hamnat ett antal mindre företag, t ex åkerier och varuhus, vilkas försäljning dock till större delen inkluderas i uppgifterna från grossisterna. Vid skattningen antas fullständig ramtäckning.

Ramaktualisering sker inför varje ny undersökning, genom kontakter med branschen. Komplettering sker också med ledning av inkomna uppgifter från tidigare år, samt ibland genom kontroll i telefonkatalog etc. Ramaktualiseringen är således inventeringsstyrd.

2.2 Urvalsförfarande

Totalundersökning

2.3 Mätinstrument

Postenkät (SCB MR/MI 302. 2001-02), finns avbildad sist i dokumentet!

2.4 Insamlingsförfarande

Postenkät skickas i mitten av februari ut till respektive kontaktperson hos samtliga företag i urvalsramen. Inkomna enkäter prickas av, varefter bearbetning och insamling av kompletterande uppgifter kan påbörjas. En första påminnelse sker skriftligen när tiden för uppgiftsinsamlingen passerats (slutet av mars). Under maj sker vid behov ytterligare påminnelser via telefon.

Vid partiellt bortfall används imputering av standardvärden. För kodningsanvisningar och standardvärden, se nedan!

SCHABLONHALTER AV VATTEN, KALCIUMOXID OCH MAGNESIUM

		<u>H₂O (%)</u>	<u>CaO (%)</u>	<u>Mg (%)</u>
Kalk- och dolomitsten:				
Krossad kalksten	(10)	2,0	50	0,4
Kalkstensmjöl	(20)	0,5	"	0,4
Krossad dolomitsten	(30, 51-55)	2,0	"	12
Dolomitmjöl	(40)	0,5	"	12
Specialprodukter:				
Mg-kalk	(56-63)	2,0	"	4
Trädgårdskalk	(68)	2,0 (kross) 0,5 (mjöl)	"	0,4 (kalksten), 12 (dolomit), 4 (Mg-kalk)
Socketbrukskalk	(84)	35	43	0,5
Slagger:				
K-kalk	(72)	1,0	50	7
Gödselkalk P1	(69)	"	"	7
M-kalk	(74)	"	"	9
Norrkalk	(73)	"	"	2
T-kalk	(71)	"	"	3
Övriga kalkprodukter:				
Osläckt kalk	(81)	0,1	92	0,7
Släckt kalk	(82, 83)	0,1	70	0,7
Mesakalk	(85)	30	50	0,3
Osorтерad kalk	(90)	5	60	0,7

2.5 Databeredning

Registrering av inkomna uppgifter sker manuellt i SAS/proc fsedit eller Excel. Varje post tilldelas en kod beroende på vilken kalksort det gäller. Granskningen sker manuellt, genom dubbelkontroll av enkätsvaren, samt rimlighetsbedömning utifrån svar som avgivits tidigare år. I förekommande fall kontaktas uppgiftslämnaren för kontroll av uppgifterna.

Det är ganska vanligt att ett kalkparti försålts från en uppgiftslämnare till en annan, med dubbelredovisningar som följd. En stor del av granskningsarbetet går ut på att eliminera dessa dubbelredovisningar, varvid insamlade uppgifter om främst kalksort, kvantitet och köpare används.

INDELNING AV KALKPRODUKTER I TABELLREDOVISNINGEN**Produktslag Ingående produktkoder**

Krossad kalksten	(10)
Kalkstensmjöl	(20)
Dolomit:	
Krossad dolomitsten	(30, 46-55)
Dolomitmjöl	(40)
Mg-kalk	(56-67,78)
Trädgårdskalk	(68)
Sockerbrukskalk (84)
Slagger:	
K-kalk	(72)
Gödselkalk P1	(69)
M-kalk	(74)
Norrkalk	(73)
T-kalk	(71)
Övriga kalkprodukter:	
Osläckt kalk	(81)
Släckt kalk	(82, 83)
Mesakalk	(85)
Osorterad kalk	(90)

3 Slutliga observationsregister

3.1 Produktionsversioner

Register

Namn Kalkförsäljning	Presentationstext Försäljning av kalk för jord- och trädgårdbruk, sjöar, vattendrag och skog	
Beskrivning Innehåller uppgifter från större producenter/importörer/återförsäljare av kalk. Mindre företag ingår inte, men deras försäljning anses täckas in av uppgifterna från grossisterna.	Registertyp survey, totalundersökning	

Version

Namn KalkförsäljningSQL	Presentationstext Kalkförsäljningsuppgifter, sql-version	
Beskrivning Kalkförsäljning, fullständigt innehåll, sql-version	Personregister nej	Slutligt observationsregister ja

Databas

Namn KALKFORSALJNING2000	Första tid 2000	Senaste tid 2000
Presentationstext Kalkförsäljningsuppgifter 2000	Referenstid Kalenderår	
Beskrivning Databasen innehåller uppgifter från större återförsäljare/producenter/importörer om försålda kalkmängder under kalenderåret 2000. Dessa uppgifter anses täcka in även övriga företags försäljning.		
Tillgänglighet Tillgänglig endast för intern användning. Materialet är sekretesskyddat.		

Arkiveringsdatum	Arkivplats
------------------	------------

Tabell / flat fil

Presentationstext Försålda kalkmängder	
Objekttyp Kalkkvantitet	Population Populationen är samtliga stora tillverkare av kalk, samt stora importörer, grossister och återförsäljare. Dessa uppgifter anses täcka in även övriga företags försäljning.
Beskrivning	Antal tabellrader / poster 426

Variabler - Innehåll

Presentationstext	Beskrivning	Uppgiftskälla	Definition/Mätmetod	Referenstid	Summerbar	Enhet	Namn på värdemängd
kalksort	Benämning på kalksorten	Enkäten	Enligt enkät, bör standardiseras så att exempelvis "Mald kalksten" blir "Kalksten mald".		ej summerbar		kalksort
löpnummer	Intern kod för varje företag	Ansatt	Löpnumren används internt vid enkätutskick och avbockning etc.		ej summerbar		lopnr
radnummer	Radnummer på enkäten	Ansatt	Radnummer som finns förtryckt i enkäten, om flera enkäter tagits i anspråk definieras nya nummer.		ej summerbar		lopnr
sackad	Anger om kalken är sackad (dvs är trädgårdkalk) eller inte	Enkät			ej summerbar		sackad
CaO-halt	Mått på	Enkät	Enligt enkät, eller		ej summerbar	procent	procent

Presentationstext	Beskrivning	Uppgiftskälla	Definition/Mätmetod	Referenstid	Summerbar	Enhet	Namn på värdemängd
	syraneutraliserande verkan för aktuellt kalkparti		imputering enligt tabell i avsnitt 2.5 i SCBDOK.				
ensorerad	Anger om Cadmiumhalten som uppgivits på enkäten är censorerad	Enkät			ej summerbar		cens
företag	Företag (om uppgiftslämnaren är en återförsäljare) som köpt kalken från	Enkät	Enligt enkätsvar, svaret standardiseras med avseende på stavning.		ej summerbar		företag
levererad kvantitet	Kvantitet handelsvara såld till återförsäljare	Enkät	Enligt enkätsvar, svaret standardiseras med avseende på stavning.		summerbar	ton	kalkkvantitet
län	Det län vartill uppgiftslämnaren sålt kalk	Enkät			ej summerbar		lan99
försåld kvantitet	Den kalkkvantitet som försålts om kalken försålts till förbrukare	Enkät			summerbar	ton	kalkkvantitet
försålt till jordbrukssektorn	Den kalkkvantitet som försålts till förbrukare inom jordbrukssektorn	Enkät			summerbar	ton	kalkkvantitet
försålt för sjökalkning	Den kalkkvantitet som försålts för sjökalkning	Enkät			summerbar	ton	kalkkvantitet
försålt för skogskalkning	Den kalkkvantitet som försålts för skogskalkning	Enkät			summerbar	ton	kalkkvantitet
Cd-halt	Cadmiumhalt för aktuellt kalkparti	Enkät	Enligt enkät, ingen imputering.		ej summerbar	ppm	ppm
Mg-halt	Magnesiumhalt för aktuellt kalkparti	Enkät	Enligt enkät, eller imputering enligt tabell i avsnitt 2.5 i SCBdok.		ej summerbar	procent	procent
kalkkod	Internt index för kalksorter	Härlett från enkäten			ej summerbar		kalkkod
kornstorlek - undre gräns	Nedre intervallgräns för kornstorlek enligt	Enkät	Nedre intervallgräns för kornstorlek enligt		ej summerbar	mm	kornstl

Presentationstext	Beskrivning	Uppgiftskälla	Definition/Mätmetod	Referenstid	Summerbar	Enhet	Namn på värdemängd
	enkätsvaret. Om punktskattning angivits så lämnas denna ruta blank.		enkätsvar. Alternativt sker imputering enligt tabell i avsnitt 2.5 i SCBdok.				
kornstorlek - undre gräns	Nedre intervallgräns för kornstorlek enligt enkätsvaret. Om punktskattning angivits så lämnas denna ruta blank.	Enkät	Nedre intervallgräns för kornstorlek enligt enkätsvar. Alternativt sker imputering enligt tabell i avsnitt 2.5 i SCBdok.		ej summerbar	mm	kornstl
vattenhalt	Vattenhalt i aktuellt kalkparti	Enkät	Vattenhalt enligt enkäten. Om intervall anges, tas här medelvärdet av intervallgränserna. Alternativt sker imputering enligt tabell i avsnitt 2.5 i SCBDOK.		ej summerbar	procent	procent
kornstorlek - övre gräns	Övre intervallgräns för kornstorlek enligt enkätsvaret. Om punktskattning angivits så lämnas denna ruta blank.	Enkät	Övre intervallgräns för kornstorlek enligt enkätsvar. Alternativt sker imputering enligt tabell i avsnitt 2.5 i SCBdok.		ej summerbar	mm	kornstl

Tabell / flat fil

Presentationstext uppgiftslämnare	
Objekttyp Företag	Population Populationen är samtliga stora tillverkare av kalk, samt stora importörer, grossister och återförsäljare. Dessa uppgifter anses täcka in även övriga företags försäljning.
Beskrivning Lista över uppgiftslämnare	Antal tabellrader / poster 25

Variabler - Innehåll

Presentationstext	Beskrivning	Uppgiftskälla	Definition/Mätmetod	Referenstid	Summerbar	Enhet	Namn på värdemängd
löpnummer	Internt löpnummer för uppgiftslämnarna	Ansatt			ej summerbar		lopnr
respondent	Namn på uppgiftslämnare i klartext	Ansatt			ej summerbar	30	foretag

Värdemängder

Namn	Beskrivning
cens	Innehåller 1 eller 0
Kod	Benämning
0	Ej censurerad
1	Censurerad

Namn	Beskrivning
foretag	Benämning på företag, max 30 positioner

Namn	Beskrivning
kalkkod	Intern kod för olika kalksorter
Kod	Benämning
10	Krossad kalksten
20	Kalkstensmjöl
30	Krossad dolomitsten
40	Dolomitmjöl
51	Mg-kalk 12-56
52	Mg-kalk 12-55
53	Mg-kalk 12-54
54	Mg-kalk 12-53
55	Mg-kalk 11-55
56	Mg-kalk 6-50

57	Mg-kalk 5-54
58	Mg-kalk 5-53
59	Mg-kalk 3-51
60	Mg-kalk 3-50
61	Mg-kalk 3-48
62	Mg-kalk 2-53
63	Mg-kalk 2-50
68	Trädgårdskalk
69	Gödselkalk P1
71	T-kalk
72	K-kalk
73	Norrkalk
74	M-kalk
81	Osläckt kalk
82	Släckt kalk
83	Teknisk kalk
84	Socketbrukskalk
85	Mesakalk
90	Osorterad kalk

Namn	Beskrivning
kalkkvantitet	numeriskt tal med max 8 positioner, varav 2 decimaler

Namn	Beskrivning
kalksort	Benämning på kalksorten i klartext, max 30 positioner

Namn	Beskrivning
kornstl	numeriskt tal

Namn	Beskrivning
lan99	Länsindelning enligt 1999-01-01
Kod	Benämning
01	Stockholm
03	Uppsala
04	Södermanland

05	Östergötland
06	Jönköping
07	Kronoberg
08	Kalmar
09	Gotland
10	Blekinge
12	Skåne
13	Halland
14	Västra Götaland
17	Värmland
18	Örebro
19	Västmanland
20	Dalarna
21	Gävleborg
22	Västernorrland
23	Jämtland
24	Västerbotten
25	Norrbottn

Namn	Beskrivning
lopnr	Löpnummer

Namn	Beskrivning
ppm	numeriskt tal som anger miljondelar (parts per million)

Namn	Beskrivning
procent	numeriskt tal som anger procentandel

Namn	Beskrivning
sackad	Innehåller 1 eller 0 beroende på om kalken är sackad eller inte
Kod	Benämning
0	Ej sackad
1	Sackad

3.2 Arkiveringsversioner

3.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Detaljerad och därmed sekretessbelagd dokumentation finns noterade i ett PM, Kalkförsäljningsstatistiken – uppgifter om leverantörer och fakta om kalkning i tre sektorer.

4 Statistisk bearbetning och redovisning

4.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Några modellantaganden görs inte vid statistikproduktionen. Det som emellertid är miljömässigt intressant är hur mycket kalk som i verkligheten *används* inom de olika sektorerna, och det är detta intresse som är skälet till att undersökningen görs. Även om statistiken endast uttalar sig om försålda kalkmängder, så görs i alla fall när resultaten används för att belysa miljöfrågor ofta ett implicit antagande om att kalkförsäljningen ungefärligen motsvarar kalkanvändningen.

Vid skattningarna antas på goda grunder fullständig ramtäckning.

Objektsbortfallet är mycket lågt i undersökningen. I den mån objektsbortfall sker, får tillämpliga åtgärder vidtagas. Någon rak uppräknings bör inte göras, eftersom företagen är få och skiljer sig åt mycket med avseende på försålda kvantiteter. Om bortfallet gäller ett litet företag kan vanligtvis de aktuella kalkkvantiteterna spåras i enkätsvar inkomna från andra företag, och då behöver troligen inga övriga åtgärder vidtagas. Om bortfall skulle gälla ett företag som kan tänkas sitta inne med vital information om stora kalkmängder, något som inte inträffat under senare år, finns det ingen i förväg utarbetad metodik att hantera detta.

Partiellt bortfall av vissa kalkpartier (poster som utelämnats på en enkät) antas inte drabba undersökningen. Däremot förekommer att uppgift om någon variabel utelämnats på en given rad, se avsnitt 2.5 om imputering vid databearbetningen.

Endast punktskattningar beräknas, och de statistiska mått som beräknas är summor för försålda kalkmängder (och omräknat till CaO eller Mg), samt medelvärde av försåld mängd kalk (CaO) per hektar utnyttjad åker. För den senare beräkningen sammanvänds undersökningsresultaten med uppgifter om länsvisa åkerarealer från jordbruksstatistiken.

Eftersom det är fråga om en totalundersökning används inga uppräkningsstal, och det skattas heller inga varianser. Total försåld handelsvara skattas med:

$$\hat{X} = \sum_u X,$$

där X är mängd försåld kalk räknat i handelsvara.

Motsvarande mängd CaO skattas med:

$$\hat{CaO} = \sum_u X \cdot (1-V) \cdot CaO,$$

där V är andelen vatten och CaO är andel CaO som mått på syraneutraliserande verkan. Motsvarande formel används för skattning av andelen Magnesium:

$$\hat{Mg} = \sum_u X \cdot (1-V) \cdot Mg,$$

där Mg är andelen magnesium i varje kalkpost. Mängden försåld CaO per hektar åkermark skattas med:

$$\hat{G} = \hat{CaO} / \hat{Areal},$$

där skattningen av CaO är enligt ovan, och arealsskattningen erhålls från jordbruksstatistiken. Samma formler används för de olika redovisningsgrupperna.

4.2 Redovisningsförfaranden

Statistikuppgifter för redovisning i SM respektive SSD beräknas i Client-Serversystemet med ASQL. Uppgifterna klistras sedan in i SM-mallen respektive läses in i SSD med programmet Makrodata.

Statistiken publiceras i SM och SSD.

5 Databehandlingsystem

Kapitel 5 - endast för intern användning.

6 Loggbok

• Kvantiteten anges i ton

t av stansen		Försäljning till återförsäljare			Försäljning till förbrukare					Rad nr
		Cd-halt ppm	Företag	Levererad kvantitet Ton	Län	Levererad kvantitet Ton	Därav till sektor			
Mg-halt									jordbruk, trädgård Ton	sjöar och vattendrag Ton
										01
										02
										03
										04
										05
										06
										07
										08
										09
										10
										11
										12
										13
										14
										15
										16
										17
										18
										19
										20
										21
										22
										23
										24
										25
										26
										27
										28
										29
										30
										31
										32
										33
										34
										35
										36
										37
										38
										39
										40

EXEMPEL

Försäljning av kalk under 2000

• Kvantiteten anges i ton

Rad nr	Produkt							Försäljning till återförsäljare		Försäljning till förbrukare					Rad nr	
	Namn	Sätt X för trädgårds-kalk	Tillverkare	Vattenhalt %	Kornstorlek mm	Procent av torrsubstansen		Cd-halt ppm	Företag	Levererad kvantitet Ton	Län	Levererad kvantitet Ton	Därav till sektor			
						CaO-halt	Mg-halt						jordbruk, trädgård Ton	sjöar och vattendrag Ton	skog Ton	
01	Dolomitmjöl		Kalk & Co	0,5	0 - 0,5	53	11	0,05	Örebro LM	750						01
02	"		"	0,5	"	53	11	0,2			18	175	100		75	02
03	"		"	0,5	"	53	11	0,2			17	97				03
04	Mg-kalk		"	2,5	"	53	3,0	0,06	Örebro LM	1 875				97		04
05	"		"	5,0	"	53	4,0	0,1			18	510	510			05
06	"		"	5,0	"	53	4,0	0,1			17	83	83			06
07																07
08																08
09																09
10																10
11																11